روزنه

معاون وزیر خارجه:

مذاکرات ممکن است یک‌سال طول بکشد

● **شرق:** سیدعباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران با «۱+۵» ضمن تشریح برخی بندهای این توافقنامه گفته: «عبارات توافقنامه ژنو و اقدامات مربوط به گام اول در این توافقنامه کاملا دقیق و روشن است. در گام پایانی بعضا عبارات مبهمی وجود دارد اما باید در نظر داشت که گام پایانی موضوع مذاکرات بعدی است که درباره آن مذاکرات نهایی نشده است.»او در گفت‌وگو با «ایسنا» افزود: «مذاکرات جدی و طولانی حداقل ممکن است یک‌سال طول بکشد. اما در توافق ژنو به گام اول بسیار دقیق و روشن پرداخته‌ایم که کلیات گام پایانی در این توافقنامه ذکر شده است و جزییات آن موضوع مذاکرات بعدی است.»معاون وزیر امورخارجه گفت: «در متن توافقنامه آمده که تحقیق و توسعه برنامه هسته‌ای ایران مشمول هیچ محدودیتی نمی‌شود. تحقیق و توسعه درباره غنی‌سازی شکل فعلی خود را حفظ می‌کند و البته تحقیقات و توسعه ایران درباره غنی‌سازی در سطح پنج‌درصد یا ۲۰درصد مدت‌هاست که پایان یافته و به مرحله تولید رسیده است، اما در سایر بخش‌ها فعالیت‌های تحقیق‌وتوسعه همچنان ادامه دارد.»عراقچی در پاسخ به این پرسش که بر اساس این توافق ایران چگونه باید برای جایگزین‌کردن سانتریفیوژهای جدید و اعلام نیاز به نصب ماشین‌های جدید اقدام کند گفت: «سازوکارهای مربوط به این موضوع در مذاکرات کارشناسی ایران و ۱+۵ در وین مشخص می‌شود، اما فهم کلی که دوطرف درباره آن دارند این است که باید برآوردی از میزان دستگاه‌هایی که در طول شش‌ماه ممکن است از کار خارج شوند وجود داشته باشد. ایران بر اساس آن برآورد نیازهای خود را تامین خواهد کرد و کار خود را ادامه می‌دهد.» معاون وزیرخارجه در پاسخ به این پرسش که اگر ایران و ۱+۵ به توافقی دست نیافتند، آیا در روند مذاکرات با آژانس تغییری رخ خواهد داد، تاکید کرد «هیچ ارتباط مستقیمی میان روند مذاکرات ایران و ۱+۵ با روند مذاکرات ایران و آژانس وجود ندارد» و افزود: «موضوعات میان ایران و آژانس روند خود را دنبال می‌کند، البته در توافقنامه پیش‌بینی شده است که کمیسیون مشترک در جهت تسهیل حل مسایل بین ایران و آژانس کمک کند.»او گفت: «تعلیق تحریم‌هایی که مربوط به گام اول است همزمان با شروع اقدامات اعتمادساز انجام می‌شود و سازوکار اجرای آن در وین و در مذاکره کارشناسان مشخص می‌شود.» عراقچی درباره اینکه «اگر اجرای این بندها از سوی طرف مقابل نقض شود، ایران در قبال آن‌چه اقدامی می‌تواند انجام دهد»، گفت: «هر طرف، هرزمان که به این نتیجه برسد که طرف مقابل تعهدات را نقض کرده است می‌تواند اجرای توافق را ادامه ندهد و به گام اول بازگردد.»

تحریم چند شرکت کشورمان توسط آمریکا موجب شد

شکاف هسته‌ای در «وین»

تیم کارشناسی ایران مذاکره با «۱+۵» را ترک و به تهران بازگشت

شرق: جواب «های»، «هوی» است؛ جواب عهدشکنی و تحریم هم، خروج از مذاکره و تهدید به «اتخاذ عکس‌العمل مناسب».

آمریکایی‌ها؛ ۱۹ فرد و شرکت را به بهانه حمایت از برنامه هسته‌ای ایران به فهرست تحریم‌ها افزوده‌اند و مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای ایران نیز گفته: «در حال ارزیابی شرایط موجود و اتخاذ عکس‌العمل مناسب هستیم.» همزمان تیم کارشناسان هسته‌ای ایران، مذاکره با کارشناسان شش قدرت جهانی در وین را نیمه‌کاره رها کرده و به تهران بازگشته است. در توافق «ژنو» تاکید و تصریح شده که نباید تحریم جدیدی علیه تهران وضع شود. اما گویی ایالات‌متحده که وزیر خارجه‌اش یک‌پای توافقنامه ژنو بود برخورد دیگری با موضوع دارد؛ کاخ‌سفید با فرستادن نماینده به کنگره تلاش می‌کند، پارلمان‌نشین‌ها را از تصویب تحریم جدید منصرف کند اما همزمان، وزارت دارایی تعدادی از شرکت‌های ایرانی و خارجی را در ارتباط با برنامه هسته‌ای و صادرات نفت ایران تحریم می‌کند.

بنا بر بیانیه روز پنجشنبه (۱۲ دسامبر) وزارت دارایی آمریکا، شرکت‌های «عیوض تکنیک» «مارو صنعت»، «نگین پرتو خاور»، «صنایع هوایی قدس» و سازمان صنایع هوایی ایران تحریم شده‌اند. همچنین شرکت‌های «مید اویل آسیا» و «سنگا تانکر» که در سنگاپور به ثبت رسیده‌اند و شرکت «فرلاند» که گفته شده در انتقال تانکر به تانکر نفت ایران فعالیت داشته نیز تحریم شده‌اند. «بی‌بی‌سی» در گزارش خود نوشته «این سه شرکت متهم هستند که با شرکت ملی نفتکش ایران که از شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران است، معاملات کلان دارند.» «مهر» هم گزارش داده که پنج شرکت ایرانی به‌دلیل نقش‌داشتن در «قابلیت غنی‌سازی اورانیوم ایران» تحریم شده‌اند.

وزارت دارایی آمریکا در بیانیه‌ای تاکید کرده «با وجود مذاکرات اتمی با ایران و تلاش قدرت‌های بزرگ برای رسیدن به یک توافق جامع و بلندمدت بر سر مناقشه اتمی و نیز کاهش محدود بعضی از تحریم‌ها در پی امضای توافق اخیر در ژنو، ایالات‌متحده به اجرای تحریم‌های اصلی خود به‌ویژه علیه صنعت نفت و نظام بانکی ایران مصمم است. ما همچنان متعهد هستیم که تحریم‌ها را به‌طور جدی به اجرا بگذاریم و تلاش دولت ایران برای استفاده از شگردهای فریبکارانه و شرکت‌های صوری در جهت پیشبرد برنامه اتمی‌اش را برملا کنیم.»

در پی اعلام این تحریم‌ها، مذاکرات کارشناسی ایران و ۱+۵ پنجشنبه‌شب، نیمه‌کاره رها شد. گروه مذاکره‌کننده ایرانی پس از چهارروز مذاکره فشرده، وین را به مقصد تهران ترک کردند اگرچه در ساعات اولیه اعلام شد که ترک مذاکرات برای مشورت با تهران بوده اما ساعاتی بعد به نقل از منابع خبری بی‌نامی اعلام شد که مذاکره کارشناسی در واکنش به تحریم‌های جدید آمریکا نیمه‌کاره رها شده است. قرار بود در این مذاکرات که احتمال می‌رفت روز شنبه نیز ادامه پیدا کند، برنامه اجرایی توافق ژنو در مذاکرات کارشناسی بررسی شود. البته وزیر خارجه آمریکا در این مورد گفته که انتظار است که این گفت‌وگوها ظرف چند روز آینده از سر گرفته شود. «جان کری» افزوده: «آنها (ایران) در این گفت‌وگوها در نقطه‌ای هستند که احساس می‌کنند نیاز دارند مشورت کنند.» سخنگوی رییس سیاست خارجی اتحادیه اروپا هم معتقد است که «با توجه به پیچیدگی مسایل فنی مورد بحث، کار بیشتری باید انجام شود.» به گزارش «رویترز» مایکل مان تاکید کرد که «کارشناسان حاضر در مذاکرات قصد دارند با پایتخت‌ها مشورت کنند و پس از آن انتظار می‌رود که گفت‌وگوهای فنی به‌زودی ادامه یابد.»

خودداری از تحریم‌های جدید

وزارت دارایی آمریکا در حالی ۱۹ فرد و شرکت ایرانی و خارجی را وارد فهرست تحریم‌های جدید کرده که «دیوید کوهن»، معاون وزیر دارایی در امور تروریسم و اطلاعات مالی و «وندی شرمن»، معاون سیاسی وزیر امور خارجه و سرپرست هیات آمریکایی در مذاکرات اتمی با ایران در جلسه علنی کمیته بانکی سنا تاکید کردند که موضع دولت باراک اوباما، خودداری از تشدید تحریم‌ها علیه ایران است. او بر خودداری کنگره از تشدید تحریم‌ها تاکید کرده. همزمان آمریکا بانک بریتانیایی «آر.بی.اس» را به اتهام نقض تحریم‌های ایران، سودان، کوبا و میانمار مبلغ صدمیلیون‌دلار جریمه کرد.

اگرچه دولت اوباما تاکید دارد نباید تحریم تازه‌ای علیه ایران وضع شود و برای پیشگیری از تصویب تحریم‌های جدید چند بار وزیر خارجه و معاونش را به کنگره فرستاده، اما تحریم‌های گذشته خود از جمله تحریم صنایع نفت و گاز و تحریم بانک‌های ایرانی را به‌طور کامل اجرا می‌کند. این در حالی است که بر مبنای توافق ژنو، با اجرای یک برنامه گام به گام، تهران نگرانی‌های غرب در مورد برنامه هسته‌ای را رفع می‌کند و در مقابل، غرب نیز بخشی از تحریم‌ها را تعلیق می‌کند. اگرچه دولت اوباما تلاش نفس‌گیری را برای متقاعد کردن اعضای کنگره آغاز کرده اما بالاخره اعضای مخالف کنگره را متقاعد کرده تا اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران را به تعویق بیندازند.

فرصتی برای دیپلماسی نمی‌دهید

روز پنجشنبه، «وندی شرمن» مذاکره‌کننده آمریکایی در مذاکرات «۱+۵» با ایران در جلسه سنا حضور پیدا کرد و تلاش کرد تا آنها را نسبت به توافق ژنو متقاعد کند البته با چنین ادبیاتی؛ «تحریم‌های اعمالی علیه ایران کمک کرد که این کشور بر سر میز مذاکره بیاید. دلایل این اقدام این است که کشورهای جهان، به‌طور بنیادین به ما کمک کردند این تحریم‌ها را اعمال کنیم. اگر تحریم‌ها را تشدید کنیم در این صورت این کشورها اعلام می‌کنند که ما با اعلام این تحریم‌ها به اقتصاد خود صدمات بسیاری وارد کرده‌ایم تا بدین شکل بتوانیم راه را برای دیپلماسی درباره برنامه هسته‌ای ایران باز کنیم، در صورتی که شما اکنون فرصتی برای دیپلماسی نمی‌دهید.»

در حال اتخاذ عکس‌العمل مناسب هستیم

جدی‌ترین موضع به تحریم‌های جدید را عباس عراقچی، مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای گرفت: «در حال ارزیابی شرایط موجود و اتخاذ عکس‌العمل مناسب هستیم. به‌نظر ما این بازی دوگانه یا سردرگمی که مشاهده می‌شود اصلا به نفع فضای مذاکراتی که داریم، نیست و خلاف روح تفاهمنامه توافق ژنو است. در شرایط فعلی و در شرایطی که قرار است در یک فضای همکاری حرکت کنیم، چنین اقدامی اصلا سازنده نیست.»

سخنگوی وزارت امور خارجه ایران نیز به تحریم‌های اخیر وزارتخانه‌های خزانه‌داری و خارجه آمریکا واکنش نشان داد: «گروهی در داخل و خارج از دولت آمریکا تلاش دارند توافق ژنو را از بین ببرند، این افراد با درک ناقص و بدفهمی خیال می‌کنند که تحریم‌ها و نه رسیدن به تفاهم راه‌حل نهایی است.»«مرضیه افخم» تاکید کرد: «مسوولیت عواقب اقدامات نسنجیده تماما بر عهده دولت آمریکاست.»

مخالفان داخلی

اگرچه کاخ‌سفید تلاش می‌کند، نشان دهد مخالفان سرسختی بر سر راه اجرای توافق ژنو دارد اما وزیر خارجه ایران نیز، با منتقدانی برای اجرای توافق مواجه است؛ از برخی مجلسی‌ها گرفته تا کسانی که پشت تریبون‌های مختلف این توافق را مذموم می‌دانند. محمدجواد لاریجانی، دبیر ستاد حقوق بشر قوه قضاییه یکی از مخالفانی است که گفته «سندی که در ژنو به امضا رسید، پایه حقوقی ندارد» چون به‌زعم او برای داشتن پایه حقوقی باید «در داخل کشورها به تصویب برسد.» او همچنین در یک برنامه تلویزیونی گفته «برخی از بندهای این سند با قانون اساسی ما در تضاد است. مثل بندی که می‌گوید ما در یک دوره طولانی هرگونه برنامه‌ریزی برای غنی‌سازی و توسعه غنی‌سازی را باید به تصویب کشورهای ۱+۵ برسانیم. یعنی آنها باید تشخیص دهند چقدر نیاز داریم، کجا باید غنی‌سازی کنیم و... که این یک بحث داخلی است و به دیگران مرتبط نیست.»ابراهیم رییسی، معاون اول قوه قضاییه نیز روز گذشته در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران نیز با یادآوری سوءاستفاده اتفاق افتاده از «قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر» به مذاکره‌کنندگان هسته‌ای توصیه کرد: «متن توافقنامه هسته‌ای باید به شکلی دقیق مورد توجه تیم مذاکره‌کننده قرار داشته باشد که مورد سوءاستفاده دشمنان نظام قرار نگیرد.»

علی خرم، دیپلمات پیشین وزارت‌خارجه:

توافق «ژنو» نباید خدشه‌دار شود

دلیل توقف مذاکرات کارشناسی ایران و ۱+۵ را چه می‌دانید؟

سخنگوی خانم اشتون، پیچیدگی‌های فنی مذاکره را دلیل توقف اعلام کرده است. همین‌طور طرف ایرانی نیز دلیل بازگشت تیم کارشناسی ایران به تهران را برای مشورت بیشتر دانسته است، اما باید توجه داشت که این تحریم‌های آمریکا و همین‌طور تحریم‌های اتحادیه اروپا، اقدام جدیدی نیست. اینها نتیجه اقدامات پیش از توافق ژنو است.

اگر این تحریم‌ها مستقلا پس از توافق ژنو صورت گرفته باشد، آیا مقاومت چند روز اخیر دولت آمریکا برابر سنا بی‌نتیجه‌بوده؟

اگر پس از توافق شکل گرفته باشد، نتیجه تلاش لابی‌ها و فشارهای تندروها در آمریکاست. اما با توجه به اینکه اعضای ۱+۵ علاقه زیادی به رسیدن به توافق نهایی دارند و همین‌طور مقاومت دولت آمریکا برابر وضع تحریم‌های جدید، می‌توان به این نتیجه رسید که این تحریم‌ها در امتداد تحریم‌های پیشین است و اقدام جدیدی نیست.

واکنش ایران در برابر این اقدام چگونه باید باشد؟

باید تشخیص بدهیم که اقداماتی از این دست ممکن است نتیجه تلاش تندروهای آنها باشد، اما کاخ‌سفید نشان داده که علاقه‌مند به حصول نتیجه است. لازم است از سوی ایران موضعی سنجیده اتخاذ شود. ایران باید از طریق ادامه رایزنی با کشورهای ۱+۵ مطمئن شود که خدشه‌ای به توافق ژنو وارد نخواهد شد. همانطور که در توافق ژنو آمده کمیسیونی در جهت نظارت بر بندهای توافق تشکیل خواهد شد و موضوعات مورد اختلاف در آن مورد بررسی قرار گیرد. ما نباید با دشمنان توافق کمک کنیم. مذاکره‌کنندگان ما هم ممکن است از داخل برای نشان‌دادن واکنش، تحت‌فشار قرار گیرند.

خبر

آیت‌الله صانعی:

ایران و آمریکا از هم بگذرند

● **ایرنا:** آیت‌الله صانعی در گفت‌وگو با خبرنگار روزنامه نیویورک تایمز گفته: «معتقدم امروز دولتمردان ایران و آمریکا و سایرین با هم از هم بگذرند و دوستانه زندگی کنند.» این مرجع تقلید با اشاره به درگذشت نلسون ماندلا، رهبر فقید آفریقای‌جنوبی و تجلیل رهبران دنیا از ایشان، گفت: «من امیدوارم رهبران دنیا همانگونه که در مراسم تشییع آقای ماندلا حاضر شدند و اینگونه به او احترام گذاشتند به کار او نیز احترام بگذارند، یکی از کارهای ارزنده او این بود که وقتی آزاد شد از همه آنهایی که در حق او ظلم کرده بودند گذشت اما به شرط آنکه به مردم بگویند چه ظلم‌هایی در حق او و مردمش کرده‌اند. امروز هم معتقدم دولتمردان ایران و آمریکا و سایرین با هم مطابق آنچه گفتم از هم بگذرند و دوستانه زندگی کنند.»

مصباح‌یزدی:

اطاعت از رهبری واجب است

● **ایرنا:** «آیت‌الله مصباح‌یزدی» رییس موسسه آموزشی-پژوهشی امام‌خمینی(ره)، گفت: «باید امروز سعی کنیم خط رهبر را درست بشناسیم و نص کلامی که از ایشان صادر می‌شود تحریف نکنیم زیرا اطاعت از وی مانند اطاعت از امام زمان(عج) بر ما واجب است باید خوب بفهمیم و برای دیگران تفهیم کنیم.»

رفع حصر ارتباطی به رییس‌جمهوری ندارد

● **فارس:** «سیدحسین نقوی» سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس با بیان اینکه «فتنه ۸۸ قابل بخشش و گذشت نیست»، گفت: «رفع حصر فتنه‌گران ارتباطی به رییس‌جمهور ندارد و سوءتفاهم‌خواندن فتنه ۸۸ موجب شرمندگی است.» «اسماعیل کوثری» نماینده تهران نیز در مورد حوادث پس از انتخابات ۸۸، با بیان اینکه «رفع حصر سران فتنه به رییس‌جمهور مربوط نمی‌شود»، گفت: «موضوع رفع حصر و آزادکردن زندانیان به قوه قضاییه و شورایعالی امنیت ملی کشور باز می‌گردد.»

امیرخسرو دلیرثانی، آزاد شد

● **شرق:** امیرخسرو دلیرثانی، فعال ملی، مذهبی روز گذشته پس از گذراندن چهارسال حبس از بند ۳۵۰ اوین آزاد شد. او در سال ۸۸ بازداشت شده بود و در دوران حبس خود تنها چند روز در نوروز ۸۹ به مرخصی آمد.